

မြန်မာ

မြန်မာ့ ငါးမွေးမြူရေးကဏ္ဍ - ငါးမွေးမြူရေး နည်းပညာ၊ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုဆိုင်ရာ စီးပွားရေးပညာနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု

Ben Belton¹, Mateusz Filipiński² and Chaoran Hu¹

နိဒါန်း

လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ် (၂) ခုတာ ကာလ အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းသည် တစ်ဖက်တစ်ချက် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခဲ့ပြီး နိုင်ငံ၏ ငါးထုတ်လုပ်မှုတွင် ပို၍ အရေးပါသော ကဏ္ဍမှ ပါဝင်လာခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ယင်းကဏ္ဍ၏ နည်းပညာနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ လက္ခဏာရပ်များကို လေ့လာထားမှုမှာ မရှိသလောက် နည်းပါးနေသေးသည်။ Feed the Future Innovation Lab for Food Security Policy (FSP) အစီအစဉ်ဖြင့် စာရင်းအင်းပညာရပ် သဘောတရား အရ ကိုယ်စားပြုသော (Statistically Representative) ငါးလုပ်ငန်း ဆိုင်ရာ သုတေသန စစ်တမ်း တစ်ရပ် (မြန်မာ့ ငါးမွေးမြူရေးနှင့် စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ စစ်တမ်း- MAAS)ကို မြန်မာ နိုင်ငံတွင် ပထမဆုံး လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ စိစစ်တွက်ချက်မှုများ လုပ်ဆောင် ခဲ့သည့် ကဏ္ဍများမှာ မွေးမြူထုတ်လုပ်မှု နှုန်းနှင့် အကျိုးအမြတ်ဖြစ်ထွန်းမှု၊ ငါးမွေးမြူရေးကန် အရွယ်အစား၊ ထုတ်လုပ်မှု စက်ဝန်းကြာချိန်၊ ငါးစာ အသုံးပြုမှု၊ ငါးမျိုးနှင့် အခြားထုတ်လုပ်မှု သွင်းအားစု များ၊ လုပ်သားလိုအပ်ချက်၊ ငါးဖော်ခြင်းနှင့် ဈေးကွက် တင်ပို့သည့် ပုံစံများ၊ နည်းပညာ ပြောင်းလဲမှု၊ ငါးမွေးမြူသော အိမ်ထောင်စုများ၏ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ လက္ခဏာရပ်များ၊ မြေယာ လက်လှမ်းမီ ရရှိနိုင်မှုနှင့် မြေယာ လုပ်ပိုင်ခွင့် စသည်တို့ပါဝင်သည်။

အဓိကကျသော အကြံပြုချက်များ

- ငါးမွေးမြူရေးကို ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးမှု ဖော်ဆောင်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ် တစ်ရပ် အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုကာ တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင် သင့်သည်။
- လုပ်ကွက်ငယ် (၁၀ ဧကနှင့်အောက်)နှင့် ငါးပျိုး ကန်များကို ဦးတည်ကာ မူဝါဒပိုင်းနှင့် နည်းပညာ ပိုင်းတွင် အဓိက ကြားဝင် ဆောင်ရွက်ပေး သင့်သည်။
- မြေဩဇာ အသုံးပြုမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သုတေသန ပြုလုပ်ကာ ပညာပေးဆောင်ရွက်သင့်သည်။
- ငါးမွေးမြူရေး တန်ဖိုးကွင်းဆက်တစ်လျှောက် လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်နေသူများ၏ လိုအပ်ချက်နှင့် အညီ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းသုံး ချေးငွေများ ထုတ်ပေးနိုင်ရန်အတွက် လုပ်ငန်းစဉ်များ စိစစ် ဖော်ထုတ်သင့်သည်။
- ငါးစာထုတ်လုပ်မှု ကဏ္ဍတွင် ပုဂ္ဂလိက ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုကို အားပေးဆောင်ရွက်သင့်သည်။

မူဝါဒဆိုင်ရာ ဆက်နွယ်မှုများ

ဤစစ်တမ်း တွေ့ရှိချက်အပေါ် အခြေခံ၍ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ငါးမွေးမြူရေးကဏ္ဍ တိုးတက်ရေး အတွက် အကြံပြုချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

မြန်မာ

- ၁။ ငါးမွေးမြူရေးကို ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဖော်ဆောင်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ် တစ်ရပ် အဖြစ် အသိအမှတ်ကာ တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင် သင့်သည်။ ငါးမွေးမြူရေး လုပ်ငန်းမှ ရရှိသော ပျမ်းမျှဝင်ငွေသည် သီးနှံစိုက်ပျိုးမှုမှ ရရှိသည့် ဝင်ငွေထက် လေးဆ ပိုမို များပြားသည်။ ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းသည် ယင်း မွေးမြူရေး လုပ်ကိုင်ရာဒေသရှိ ကျေးလက်စီးပွားရေး ကဏ္ဍတွင် အခြား စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ဆက်နွယ်မှုများစွာ ကိုလည်း ဖန်တီးပေးသည်။ ယင်းဆက်နွယ်မှုများတွင် လုပ်သားလိုအပ်ချက်၊ အဓိက သွင်းအားစုများ (ငါးပျိုးကန်မှ ငါးမျိုးများ)နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ (ဥပမာ- သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး) စသည်တို့ပါဝင်သည်။ သို့သော်လည်း အထွက်နှုန်းနှင့် အကျိုးအမြတ်ရရှိမှုမှာ တောင်သူတစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး အကြား ကွာဟချက် ကြီးမားပြီး အထူးသဖြင့် လုပ်ကွက်ငယ် တောင်သူများမှာ အကောင်းဆုံး အနေအထားဖြင့် လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်း မရှိသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ စီမံခန့်ခွဲမှုကို ရိုးရှင်းစွာ တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့်ပင် ၎င်းတို့၏ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုများ သိသာစွာ တိုးတက်ပြောင်းလဲသွားစေ နိုင်သည်။
- ၂။ လုပ်ကွက်ငယ် (၁၀ ဧကနှင့်အောက်)နှင့် ငါးပျိုးကန်များကို ဦးတည်ကာ မူဝါဒပိုင်းနှင့် နည်းပညာပိုင်းတွင် အဓိက ကြားဝင် ဆောင်ရွက်ပေး သင့်သည်။ ယင်းလုပ်ကွက်ငယ်များကို စုပေါင်းလိုက်ပါက ငါးကန် အားလုံး၏ ၇၀% မျှရှိသည်။ လုပ်ကွက်ငယ်များ၏ လုပ်သား၊ ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်း လိုအပ်ချက်များမှာ လုပ်ကွက်ကြီးများထက် ပိုမိုများပြားသည်။ သို့သော်လည်း မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့် အာမခံချက်၊ ချေးငွေ လက်လှမ်းမီရရှိနိုင်မှု၊ ထုတ်လုပ်မှု သွင်းအားစုများ အလုံအလောက် သုံးဆွဲနိုင်ရေးအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံနိုင်မှု စွမ်းအား စသည်တို့တွင် လိုအပ်ချက်များစွာ ရှိနေသေးသည်။ အဆိုပါ အတားအဆီးများကို ကျော်လွှားနိုင်ခြင်း သည် လုပ်ကွက်ငယ်များ၏ ထုတ်လုပ်မှုကို မြှင့်တင်ရာတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေပြီး လုပ်ကွက်ကြီးများ၏ အထွက်နှုန်းနည်းတူ ထုတ်လုပ်လာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။
- ၃။ လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူများသည် ငါးကြင်း-ငါးသိုင်းမျိုး မဟုတ်သော ငါးများ၊ အထူးသဖြင့် တီလားဗီးယား၊ ပါကူးနှင့် ရေချိုပုဇွန်များ မွေးမြူထုတ်လုပ်ရာတွင် အလတ်စားနှင့် လုပ်ကွက်ကြီး တောင်သူများထက် အထွက် နှုန်း ပိုမိုရရှိနေသဖြင့် အပြိုင်အဆိုင် လုပ်ဆောင်ရာ တွင် တစ်ပန်းသာလျှက်ရှိသည်။ ပုဂ္ဂလိကမှ လုပ်ဆောင်သော အထီး သို့မဟုတ် အမ သီးသန့် (mono-sex) တီလားဗီးယား သားဖောက် လုပ်ငန်းများ ထူထောင်ခြင်းနှင့် ရေချိုပုဇွန် သားဖောက်ထုတ်လုပ်မှုတွင် ကြုံတွေ့ရသည့် အခက်အခဲများကို ကျော်လွှားရန် အတွက် သုတေသန လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ခြင်း စသည်အားဖြင့် အဆိုပါ မျိုးစိတ်များတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းကို ဦးစားပေး လုပ်ဆောင်သင့်သည်။
- ၄။ ရေဩဇာ အသုံးပြုခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သုတေသနပြုလုပ်ကာ ပညာပေးလုပ်ဆောင်သင့်သည်။ ရေကန်များတွင် ရေဩဇာ ထည့်ခြင်းသည် ထုတ်လုပ်မှုကို သိသိသာသာ တိုးတက်စေကာ ကုန်ကျစရိတ် သက်သာသည့် ရိုးရှင်းသော နည်းလမ်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ထိုနည်းလမ်းကို အခြား အာရှဒေသများတွင်လည်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသုံးပြုလျက်ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ငါးကန် ၂၅% ကသာ ရေဩဇာကို အသုံးပြုလျက်ရှိပြီး ရေဩဇာ အသုံးစရိတ်မှာ လည်း ထုတ်လုပ်မှု ကုန်ကျစရိတ်၏ ၁% ထက် ပိုမို နည်းပါး လျက်ရှိသည်။ ရေဩဇာ အသုံးပြုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ တောင်သူများ၏ သဘောထားကို နားလည်သိရှိနိုင်ရန်၊ လက်တွေ့စမ်းသပ်မှုများမှတစ်ဆင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီသော ရေဩဇာ အသုံးပြုမှုဆိုင်ရာ အကောင်းဆုံး ပုံစံ ရရှိရေးအတွက် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ရန်၊ တွေ့ရှိချက်များနှင့် အကြံပြုချက်များကို အသုံးပြုသူများထံသို့ ဖြန့်ဝေပေးရန် စသည်တို့အတွက် သုတေသနများ လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်လျက်ရှိသည်။
- ၅။ ငါးမွေးမြူသော တောင်သူများနှင့် ငါးမွေးမြူရေး ဆိုင်ရာ တန်ဖိုးကွင်းဆက်တစ်လျှောက်တွင် လုပ်ကိုင်လျက် ရှိသည့် အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ လိုအပ်ချက်နှင့်အညီ စီးပွားရေး ဆိုင်ရာ ချေးငွေများ ချထားပေးနိုင်ရေးဆိုင်ရာ နည်းလမ်း များ ဖော်ထုတ်သတ်မှတ် သင့်သည်။ ယင်းလုပ်ငန်းများ အတွက် လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှု ကုန်ကျစရိတ်မှာ မြင့်မားသဖြင့် အလွတ်သဘောပုံစံဖြင့် ချေးငွေရရှိနိုင်မှုပင် လက်တလော၌ အကန့်အသတ် ရှိနေသေးသည်။
- ၆။ ငါးစာထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍတွင် ယှဉ်ပြိုင်မှု တိုးတက် ကောင်းမွန်လာရေး၊ ငါးစာ ဈေးနှုန်း ကျဆင်းရေးနှင့် အစာတောင့် လက်လှမ်းမီ ရရှိနိုင်မှု ပိုမို လွယ်ကူ ကောင်းမွန်လာစေရေးတို့အတွက် ငါးစာကဏ္ဍတွင် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို အားပေးဆောင်ရွက် သင့်သည်။ လက်တလောတွင် ငါးကန် ၁၅% ကသာ အစာတောင့် အသုံးပြုလျက်ရှိသည်။ အကျိုးဆက် အနေဖြင့် ငါးအထွက်နှုန်းနှင့် ကြီးထွားနှုန်းတို့မှာ ရှိသင့်သည့် နှုန်းထားတက် နိမ့်ကျလျက်ရှိသည်။

Feed the Future Innovation Lab for Food Security Policy

မူဝါဒသုတေသန အကျဉ်းချုပ်-၃၇

၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ မေလ



About the authors: Ben Belton¹, Mateusz Filipiński² and Chaoran Hu¹

¹Michigan State University

²International Food Policy Research Institute

This brief is adapted from: Ben Belton, Mateusz Filipiński and Chaoran Hu. 2017. Aquaculture in Myanmar: Fish Farm Technology, Production Economics and Management. [Feed the Future Innovation Lab for Food Security Policy Research Paper 52](#). East Lansing: Michigan State University

FSP grant number AID-482-LA-14-0003.

ဤသုတေသနဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် the Feed the Future အစီအစဉ်ဖြင့် အမေရိကန်ပြည်သူများက USAID မှ တစ်ဆင့် အားတက်သရော ကူညီထောက်ပံ့ခဲ့ကြပါသည်။ ပါဝင်သည့်အကြောင်းအရာများသည် လေ့လာမှု ပြုလုပ်ကာ ရေးသားခဲ့သည့် စာရေးသူများ၏ သဘောထားအမြင်သာဖြစ်ပြီး USAID သို့မဟုတ် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ သဘောထားအမြင်ကို လုံးဝ ထင်ဟပ်ခြင်းမရှိပါ။

ဤလေ့လာမှုကို သြစတြေးလျ၊ ဒိန်းမတ်၊ ဥရောပသမဂ္ဂ၊ ပြင်သစ်၊ အိုင်ယာလန်၊ အီတလီ၊ လူဇင်ဘတ်၊ နယ်သာလန်၊ နယူးဇီလန်၊ ဆွီဒင်၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ UK၊ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုနှင့် မစ်ဆူဘီရှိ ကော်ပိုရေးရှင်းတို့မှ ထောက်ပံ့ထား သော LIFT ရန်ပုံငွေမှလည်း ငွေကြေးအကူအညီ ထောက်ပံ့ခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကျေးလက်ဒေသရှိ အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းနှင့် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု တိုးတက်ကောင်းမွန်လာရေးအတွက် ရက်ရောစွာ ကူညီခဲ့ကြပါသော ယင်းအလှူရှင်များကို ကျေးဇူးဥပကာရ အထူးတင်ရှိပါသည်။ ဤစာတမ်းတွင် ဖော်ပြထားသော သဘောထား အမြင်များသည် မည်သည့် LIFT အလှူရှင်များ၏ တရားဝင် သဘောထားအမြင်ကိုမျှ ထင်ဟပ်ခြင်းမရှိပါ။

Copyright © 2017, Michigan State University and IFPRI. All rights reserved. This material may be reproduced for personal and not-for-profit use without permission from but with acknowledgement to MSU and IFPRI.

Published by the Department of Agricultural, Food, and Resource Economics, Michigan State University, Justin S. Morrill Hall of Agriculture, 446 West Circle Dr., Room 202, East Lansing, Michigan 48824

